

Ontwerp Nationale Omgevingsvisie (NOVI)

De drinkwaterbedrijven garanderen uitstekende kwaliteit van het drinkwater, maar intensieve zuiveringsstappen zijn nodig vanwege bedreigingen van onze bronnen - het grond- en oppervlaktewater. Ontwikkelingen als klimaatverandering en een toenemende druk op de boven- en ondergrondse ruimte vragen extra aandacht voor het zorgdragen voor voldoende zoetwater voor de drinkwatervoorziening. Dit heeft consequenties voor de (ruimtelijke) inrichting van de leefomgeving. In de Nationale Omgevingsvisie (NOVI) moet het drinkwaterbelang goed vastgelegd worden om daarmee geborgd te worden bij de lange termijnontwikkeling van de leefomgeving in Nederland.

Vewin kan zich op hoofdlijnen vinden in de ontwerp-NOVI en brief van 23 april met nadere duiding. Daarbij benadrukken wij twee algemene uitgangspunten en geven wij bij de vier prioriteiten in de ontwerp-NOVI onze aandachtspunten mee.

1. Drinkwatervoorziening als nationaal belang

Minister Ollongren heeft in de ontwerp-NOVI aangegeven dat het waarborgen van een goede waterkwaliteit, duurzame drinkwatervoorziening en voldoende beschikbaarheid van zoetwater geldt als nationaal belang wat moet doorwerken in de prioriteiten en keuzes. Niet alleen de Rijksoverheid is verantwoordelijk voor de veiligstelling van de drinkwatervoorziening, dit geldt ook voor andere overheden. Daarom is het essentieel dat overheden bij het opstellen van visies, plannen en programma's vroegtijdig het drinkwaterbelang meenemen.

- **De duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening moet concreet doorwerken in de prioriteiten en keuzes in de NOVI en provinciale en gemeentelijke omgevingsvisies.**

2. Waterbeschikbaarheid leidend bij ruimtelijke inrichting

Nederland moet zich aanpassen aan de gevolgen van klimaatverandering met langere perioden van droogte en laagwater in de rivieren en toenemende kans op hevige buien met wateroverlast. Daarom zijn ook heldere afspraken om de waterbeschikbaarheid te verbeteren noodzakelijk. De drinkwaterbedrijven zijn van mening dat waterbeschikbaarheid leidend moet zijn bij ruimtelijke inrichting en landgebruik. De volgende drie aspecten in de voorkeursvolgorde zijn gelijkwaardig aan elkaar en zullen via regionaal maatwerk evenwichtig afgewogen moeten worden: beter vasthouden van water, zuinig zijn met water en water slimmer verdelen.

- **Waterbeschikbaarheid moet leidend zijn bij de ruimtelijke inrichting en landgebruik.**
- **Water vasthouden, zuinig zijn met water en water verdelen moeten regionaal bij de uitwerking van waterbeschikbaarheid gelijkwaardig en evenwichtig benaderd worden.**

Bij de vier prioriteiten in de ontwerp NOVI geven wij de volgende punten mee

Prioriteit 1. Ruimte voor klimaatadaptatie en energietransitie

Structuurvisie Ondergrond

Circa 60% van ons drinkwater wordt gemaakt van grondwater. Ook in de ondergrond doet het vraagstuk van verdeling van de schaarse ruimte zich voor en moet onderzocht worden hoe de verschillende functies gecombineerd kunnen worden. In gebieden waar de functies niet samengaan, zijn ruimtelijke keuzes noodzakelijk. Het Rijk heeft in de Structuurvisie Ondergrond (STRONG) aan provincies en drinkwaterbedrijven gevraagd om Aanvullende Strategische Voorraden (ASV's) aan te wijzen en daarvoor het beschermingsbeleid i.r.t. mijnbouw te formuleren. Het Rijk zal daarin volgend zal zijn. Dit komt onvoldoende tot uitdrukking in de ontwerp-NOVI. Functiescheiding is het uitgangspunt: niet boren in of onder de ASV's.

Den Haag, 13 mei 2020

Voor informatie Mirja Baneke, 070 3490 892, baneke@vewin.nl

Vewin

Bezuidenhoutseweg 12

2594 AV Den Haag

T (070) 3490 850

info@vewin.nl

www.vewin.nl

Postbus 90611 • 2509 LP Den Haag

- **Neem in de NOVI het uitgangspunt van STRONG op: Het Rijk heeft aan provincies en drinkwaterbedrijven gevraagd om ASV's aan te wijzen en daarvoor het beschermingsbeleid rond mijnbouw te formuleren. Het Rijk zal daarin volgend zijn.**
- **Functiescheiding tussen drinkwatervoorziening en geothermie is het uitgangspunt in relatie tot ASV's.**

Internationale inzet voor waterbeschikbaarheid

De Maas en de Rijn vormen een essentiële bron voor de drinkwatervoorziening in Nederland. Onze buurlanden, zoals Duitsland en België, buigen zich ook over waterbeschikbaarheid en voorkomen moet worden dat maatregelen in deze landen bij ons tot problemen leiden. De constante aanvoer van het water staat door verschillende ontwikkelingen bovenstrooms zowel in kwantitatieve als kwalitatieve zin onder druk. Lagere afvoeren leiden bovendien tot hogere concentraties verontreiniging.

- **Neem in de NOVI op dat Nederland zich internationaal inzet voor de beschikbaarheid van voldoende water van goede kwaliteit als bron voor de drinkwaterproductie.**

Prioriteit 2. Duurzaam economisch groeipotentieel

Voldoende en schoon oppervlaktewater voor de drinkwatervoorziening

Bij economische groei hoort ook het zoveel mogelijk terugdringen van schadelijke emissies naar het milieu. Voor oppervlaktewater als bron voor drinkwater zijn emissies van opkomende stoffen uit bijvoorbeeld de industrie een bedreiging. Bij vergunningverlening en handhaving moet de impact van een industriële activiteit op drinkwaterbronnen meegewogen worden. In de Toelichting bij de ontwerp-NOVI wordt vooral ingegaan op grondwater voor de drinkwaterproductie. Ook aan oppervlaktewater moet aandacht besteed worden oa middels een kaart met de winningen zodat hier door bevoegd gezag, ook bovenstrooms, rekening mee gehouden wordt bij het toestaan van activiteiten of lozingen.

- **Neem in de NOVI, naast grondwater, ook het belang op van voldoende beschikbaarheid van oppervlaktewater voor de drinkwatervoorziening.**
- **Neem in de Toelichting bij de NOVI een kaart op van welke oppervlaktewateren gebruikt worden voor de productie van drinkwater.**

Prioriteit 3. Sterke en gezonde steden en regio's

Bescherming infrastructuur

De economische en sociaal-maatschappelijk waarde van water groeit en wordt bepalender voor hoe we wonen en werken. De publieke drinkwatersector heeft de wettelijke taak om iedereen die daarom verzoekt een redelijk aanbod te doen voor aansluiting op de openbare drinkwatervoorziening (Drinkwaterwet art. 8). In dat verband heeft zij tot taak het tot stand brengen en in stand houden van de infrastructuur voor de productie en distributie van drinkwater. Tegenover deze belangrijke publieke opdracht voor drinkwaterbedrijven moeten rechten en waarborgen staan om daar op een goede en kostenefficiënte wijze aan te kunnen voldoen. De drinkwatersector is aangemerkt als topvitaal. Het is daarom van belang om in de NOVI op te nemen dat voldoende ruimte onder- en bovengronds nodig is voor aanleg, beheer en vervanging van leidingen en het geven van (ruimtelijke) bescherming aan (essentiële) drinkwaterleidingen.

- **Veranker bescherming van de topvitale infrastructuur voor drinkwatervoorziening in nationale en regionale omgevingsvisies en verordeningen.**

Prioriteit 4. Toekomstbestendige ontwikkeling van het landelijk gebied

Waterkwaliteitsknelpunten vanuit de landbouw

Een belangrijke bedreiging voor de drinkwaterbronnen vormen bestrijdingsmiddelen en meststoffen uit de landbouw. In de ontwerp-NOVI wordt gesteld dat de duurzaamheidstransitie in de landbouw onder meer gericht zal zijn op het halen van waterkwaliteitsdoelstellingen, door nagenoeg geen emissies naar het milieu. Het meest urgent zijn de meest milieubelaste en kwetsbare gebieden, zoals grondwaterbeschermingsgebieden. Vewin is blij met deze inzet van de minister. De ontwerp-NOVI spreekt echter van een regierol bij decentrale overheden. Juist het Rijk heeft een regierol in het verbeteren van de waterkwaliteit en is verantwoordelijk voor het halen van de doelen van de Kaderrichtlijn Water, de Nitraatrichtlijn en de regelgeving rond gewasbescherming.

- **Neem in de NOVI de verantwoordelijkheid en rol van de Rijksoverheid op bij de aanpak van waterkwaliteitsknelpunten vanuit de landbouw, o.a. in het kader van de Europese verplichtingen.**